

## Nr 103.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1946 kl. 4 em.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.*

(1:a avd.)

### Driftbudgeten.

#### Fjärde huvudtiteln.

1:o) **Arméförvaltningen: Täckning av kostnader för militärregistret.** I propositionen nr 163 har Kungl. Maj:t (bilaga 3, punkt 1, s. 13 och 14 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 1 mars 1946) föreslagit riksdagen att till Arméförvaltningen: Täckning av kostnader för militärregistret å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 125 000 kronor.

Kostnaderna för den inom det centrala organet för biluttagningsverksamheten, biluttagningssektionen (militärregistret), inom arméförvaltningens tygavdelning bedrivna verksamheten hava under budgetåret 1945/46 balanserats å förskottstitel och måste därför anslagsmässigt regleras.

Avlöningskostnaderna för personal vid biluttagningssektionen i dess av departementschefen i propositionen nr 120 förutsatta organisation hava, rörligt tillägg och kristillägg inberäknade, uppskattats till 105 000 kronor, vari icke ingå lönekostnader för kommenderad militär personal. Omkostnaderna hava uppskattats till 20 500 kronor. Medelsbehovet för biluttagningssektionens verksamhet under budgetåret 1945/46, till den del densamma kan anses motsvara fredsmässig verksamhet, hava alltså beräknats till i runt tal 125 000 kronor. Ifrågavarande belopp har ansetts böra tagas i betraktande vid beräkningen av belastningen å den för försvarets utbyggande under femårsperioden beräknade kostnadsramen.

*Utskottet.*

Utskottet tillstyrker, att medel i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisas för täckande av ifrågavarande å förskottstitel balanserade kostnader.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Arméförvaltningen: Täckning av kostnader för militärregistret* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 125 000 kronor.

2:o) **Armén: Remontering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 15—17) att till Armén: Remontering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 145 000 kronor.

I den för anslaget till remontering för innevarande budgetår fastställda staten har medelinköpspriset för remonter beräknats till 1 800 kronor samt för ackordhästar och stamhästar för dragbruk till 1 500 kronor. Arméförvaltningen har liksom för budgetåret 1944/45 funnit sig böra för de stundande inköpen av hästar räkna med en höjning av dessa medelinköpspriser till 2 100 kronor för remonter och 1 700 kronor för stamhästar för dragbruk och ackordhästar.

Av arméförvaltningen meddelade uppgifter rörande priserna på hästmarknaden har synts departementschefen utvisa, att en viss höjning av de i föl vid anmälan av statsverkspropositionen beräknade genomsnittspriserna kan vara motiverad. För egen del har departementschefen dock ansett sig kunna utgå från att anskaffningen skall kunna genomföras inom ramen för ett genomsnittspris av 1 900 kronor för remonter och 1 600 kronor för stamhästar för dragbruk och ackordshästar, d. v. s. med tillämpning av samma genomsnittspris som det, varmed räknats under de senaste budgetåren. Härigenom höjas de vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår uppskattade medelprisen med 100 kronor för häst.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget föreslås sålunda skola förstärkas, för remontanskaffning med  $(489 \times 100 =)$  48 900 kronor samt för anskaffning av stamhästar för dragbruk och ackordhästar med  $[(35 + 900) \times 100 =]$  93 500 kronor, eller sålunda med tillhoppa i avrundat tal 145 000 kronor. Denna merkostnad, som alltså belöper på prisstegringar utöver den prisnivå, som legat till grund för de vid 1942 års försvarsbeslut verkställda kalkylerna, bör enligt departementschefen med hänsyn härtill falla utanför den vid nämnda beslut fastställda kostnadsramen.

Utskottet finner sig böra tillstyrka, att medelinköpsprisen för de hästar, som våren 1946 skola inköpas för arméns räkning, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag nu beräknas till belopp, som med 100 kronor överstiger de vid 1945 års riksdag vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår uppskattade medelpriserna. Utskottet tillstyrker sålunda ett tilläggsstatsanslag för arméns remontering av 145 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Remontering* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 145 000 kronor.

*Utskottet.*

3:o) **Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 17 och 18) att till Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Organisationsnämnden har hemställt, att ett särskilt anslag av 500 000 kronor måtte anvisas till bestridande av kostnader för lokaländringar samt för anskaffning av blanketter i samband med fortsatta organisationsundersökningar inom försvaret. Såsom framgår av propositionen 1946: 62 (s. 13 f.) ha medel till bestridande av ifrågavarande kostnader för lokaländringar beräknats under anslagsposterna till reparations- och underhållskostnader m. m. under försvarets fastighetsfond. Under förevarande punkt behandlas medelsfrågan i övrigt. Härvid har departementschefen framhållit, att anskaffningen av blanketter är nödvändig för rationaliseringsåtgärdernas genomförande. Härjämte har försvarets civilförvaltning anmärkt, att kostnader torde uppkomma även för anskaffning av möbler och maskiner m. m. Det har synts departementschefen önskvärt, att denna till driftbudgeten hörande anskaffning, som synes kunna inrymmas under beteckningen Blankett- och kasernutredningskostnader m. m., redovisas skild från normalt erforderlig anskaffning och bekostas från ett särskilt anslag. För ändamålet har synts böra uppföras ett reservationsanslag under rubriken E. Diverse. Medelsbehovet är, framhåller departementschefen, vanskligt att beräkna. Departementschefen föreslår, att anslaget uppföres med 100 000 kronor, samt förutsätter, att anslaget får tagas i anspråk efter beslut i varje särskilt fall av Kungl. Maj:t. Anslaget har ansetts böra tagas i betraktande vid beräkningen av belastningen å den i 1942 års försvarsbeslut angivna kostnadsramen för försvaret.

*Utskottet.*

Utskottet vill icke framställa någon erinran mot att ett anslag av föreslagen storleksordning anvisas för nu ifrågavarande ändamål. Anslaget synes, såsom departementschefen förutsatt, böra få tagas i anspråk efter beslut i varje särskilt fall av Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Blankett- och kasernutredningskostnader m. m. för fortsatta organisationsundersökningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

## Kapitalbudgeten.

### Försvarets fonder.

#### Försvarets fastighetsfond.

##### Arméns delfond.

4:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m.** I propositionen nr 163 har Kungl. Maj:t (bilaga 10, punkt 1, s. 59 och 60 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsväsenden för den 1 mars 1946) föreslagit riksdagen att till Vissa byggnadsarbeten m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 1 230 000 kronor.

1943 års riksdags beslut om anvisande av medel för de centrala tvätt- och reparationsanstalterna i Stockholm och Boden samt på Gotland (prop. 179, riksdagens skrivelse nr 320) innebar bland annat, att kostnaderna intill ett belopp av 1 880 000 kronor skulle bestridas från de under försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1943/44 anvisade investeringsanslagen till Vissa byggnadsarbeten m. m., varav 1 230 000 kronor från det under arméförvaltningens delfond uppförda anslaget, 400 000 kronor från det under marinförvaltningens delfond uppförda anslaget och 250 000 kronor från det under flygförvaltningens delfond uppförda anslaget.

Sedan försvarets fabriksfond inrättats från och med budgetåret 1944/45, skola de sålunda angivna anslagsmedlen enligt beslut av Kungl. Maj:t anses anvisade å fabriksfonden. Medlen ha även upptagits till redovisning under nämnda fond.

Ersättning har synts föredragande statsrådet böra beredas nämnda investeringsanslag för de belopp, som sålunda överförts från dessa anslag. Statsrådet har därför föreslagit, att såsom investeringar i försvarets fastighetsfond äskas tilläggsstatsanslag å 1 230 000 kronor, 400 000 kronor och 250 000 kronor till respektive anslag under de olika delfonderna.

Avskrivning av investeringar i fabriksfonden sker med anlitanade av driftmedel, som stå till förfogande för försvarets fabriksstyrelse. Till följd härav ha de mot förenämnda anslagsbelopp svarande avskrivningsmedlen såsom icke längre erforderliga överförts till budgetutjämningsfonden. För de av statsrådet föreslagna investeringarna torde därför erfordras anvisande av däremot svarande medel för grundavskrivning. Fråga därom kommer att anmälas av chefen för finansdepartementet.

Med anledning av vad föredragande statsrådet i ärendet anfört tillstyrker utskottet, att såsom investeringar i försvarets fastighetsfond anvisas tilläggsstatsanslag av 1 230 000 respektive 400 000 och 250 000 kronor till de till Vissa byggnadsarbeten m. m. under arméns, marinens och flygvapnets del-

*Utskottet.*

fonder anvisade investeringsanslagen. Beträffande sistnämnda båda delfonder kommer utskottet att göra hemställan under efterföljande punkter.

Med avseende å nu förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 1 230 000 kronor.

#### Marinens delfond.

5:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 4 anfört får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 60) hemställa,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

#### Flygvapnets delfond.

6:o) **Vissa byggnadsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 4 anfört får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 60) hemställa,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

#### Fonden för låneunderstöd.

7:o) **Värnpliktslån.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 61—63) att till Värnpliktslån å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Enligt beslut av 1945 års riksdag har inrättats en särskild lånefond, Värnpliktslånefonden, avsedd för värnpliktigt befäl m. m. samt visst avgående fast anställt manskap. Förutom från denna fond utgivas även värnpliktslån *dels* enligt förordningen den 31 augusti 1940 (nr 824 med ändring 1942: 522) om värnpliktslån, *dels* enligt kungörelsen den 25 maj 1945 (nr 195) om värnpliktslån till viss långtidsinkallad militär personal och *dels* enligt kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 495) angående värnpliktslån till vissa under militärtjänst skadade.

Samtliga enligt dessa författningar beviljade lån utgå från det för budgetåret 1941/42 under Fonden för låneunderstöd anvisade reservationsanslaget till värnpliktslån enligt 1940 års värnpliktslåneförordning, vilket reservationsanslag enligt av 1945 års riksdag lämnat medgivande må disponeras jämväl under budgetåret 1945/46. Under Fonden för låneunderstöd ha till Värnpliktslån anvisats reservationsanslag å tillsammans 9 000 000 kronor.

Vid en inom statens arbetsmarknadskommission verkställd undersökning, som omfattar tiden intill den 1 januari 1946, har befunnits, att härav ett sammanlagt belopp av 8 180 297 kronor tagits i anspråk.

I skrivelse den 13 februari 1946 har *statens arbetsmarknadskommission* meddelat, att värnpliktslåneansökningar alltjämt inkomma till icke oväsentligt antal. Arbetsmarknadskommissionen har efter närmare verkställda beräkningar ansett ett ytterligare anslag av 500 000 kronor vara behövt för tillgodoseende av inkomna dylika ansökningar.

*Departementschefen* har i ärendet anfört följande.

De värnpliktslån, som avses i arbetsmarknadskommissionens föreliggande framställning, representera — till skillnad från de lån, som utgå ur Värnpliktslånefonden — en under avveckling varande låneform, betingad av den förstärkta försvarsberedskapen. Såsom av kommissionens framställning inhämtats föreligger dock, såvitt nu kan bedömas, behov av viss ytterligare medelsanvisning. De beräkningar som i detta hänseende verkstälts giva mig icke anledning till erinran. Det synes lämpligt, att för ändamålet anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår, till vilket anslag själfallet böra överföras behållningar å tidigare för ändamålet anvisade reservationsanslag. Fråga om anvisande av häremot svarande avskrivningsanslag torde komma att anmälas av chefen för finansdepartementet.

Såsom departementschefen framhållit representera de värnpliktslån, varom här är fråga, en under avveckling varande låneform, betingad av den förstärkta försvarsberedskapen. Enligt av statens arbetsmarknadskommission lämnade uppgifter erfordras ytterligare medel för bestridande av med denna värnpliktslåneverksamhet förenade kostnader. Utskottet tillstyrker därför, att ett tilläggsstatsanslag anvisas för ändamålet, och har icke något att erinra mot storleken av den föreslagna medelsanvisningen.

*Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Värnpliktslån* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Stockholm den 26 april 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

*Närvarande:* se under utlåtandet nr 102.